

Úmluva o biodiverzitě

prijatá na konferenci UNCED v Rio de Janeiro v červnu 1992
(podstatná část)

Preambule

Smluvní strany,

vědomy si vlastní hodnoty biodiverzity a ekologických, genetických, společenských, vědeckých, naučných, kulturních, rekreačních a estetických hodnot biodiverzity a jejích složek,

vědomy si také významu biodiverzity pro vývoj a zachování životodárných systémů biosféry,

potvrzujícíce, že ochrana biodiverzity je společným zájmem lidstva,

znovu potvrzujícíce, že státy mají suverénní právo na své biologické zdroje,

znovu také potvrzujícíce, že státy jsou zodpovědné za ochranu své biodiverzity a za užívání svých biologických zdrojů trvale udržitelným způsobem,

znepokojeny tím, že biodiverzita je významně snižována určitými lidskými činnostmi,

vědomy si obecného nedostatku informací a poznatků týkajících se biodiverzity a naléhavé potřeby vytvoření vědeckých, technických a institucionálních kapacit jako předpokladu porozumění, které je východiskem k plánování a zavádění příslušných opatření,

zaznamenávajícíce, že je životně důležité předvídat, preventivně omezovat a eliminovat příčiny významného snížení nebo ztráty biodiverzity u jejich zdroje,

zaznamenávajícíce také, že tam, kde existuje hrozba významného snížení nebo ztráty biodiverzity nesmí být absence plně vědecké jistoty užívána jako důvod k odkladu opatření, směřujícího k zamezení nebo minimalizaci takové hrozby,

zaznamenávajícíce dále, že základním požadavkem ochrany biodiverzity je ochrana ekosystémů a přírodních biotopů „in situ“

a udržení a obnovení životaschopných populací druhů v jejich přirozeném prostředí,

zaznamenávajícíce dále, že opatření „ex situ“, pokud možno v původní zemi, mají také hrát významnou roli,

uznávajícíce těsnou a odvěkou závislost mnoha domorodých a místních společenství při jejich tradičních způsobech života na biologických zdrojích a uznávajícíce požadavek rovnocenného podílu na výnosech z využívání tradičních znalostí, inovací a praktik s vazbou na ochranu biodiverzity a trvale udržitelné využívání jejich složek,

uznávajícíce také životně důležitou úlohu, kterou hrají ženy v ochraně a trvale udržitelném využívání biodiverzity, a potvrzujícíce potřebu plné účasti žen na všech úrovních tvorby a zavádění opatření k ochraně biodiverzity,

zdůrazňujícíce význam a potřebu podporovat mezinárodní, regionální a globální spolupráci mezi státy, mezivládními organizacemi a nevládním sektorem při ochraně biodiverzity a trvale udržitelném využívání jejích složek,

berouce v úvahu, že zajištění nových a dodatečných finančních zdrojů a odpovídajícího přístupu k relevantním technologiím může vést k podstatné změně schopností světa čelit ztrátě biodiverzity,

berouce dále v úvahu, že je požadováno zvláštní opatření k zajištění potřeb rozvojových zemí včetně zajištění nových a dodatečných finančních zdrojů a odpovídajícího přístupu k relevantním technologiím,

zaznamenávajícíce v tomto ohledu zvláštní podmínky nejméně vyvinutých zemí a malých ostrovních států,

berouce v úvahu, že k ochraně biodiverzity jsou potřebné rozsáhlé investice a že lze očekávat široké spektrum ekologických, hospodářských a společenských přínosů těchto investic,

uznávajícíce, že hospodářský a sociální rozvoj a odstranění chudoby jsou prvořadými a rozhodujícími prioritami rozvojových zemí,

vědomy si toho, že ochrana a trvale udržitelné využívání biodiverzity má kritický význam pro zajištění výživy, zdraví a jiných potřeb vzrůstající světové populace, a že v této souvislosti je nutné umožnit jak přístup ke genetickým zdrojům a technologiím, tak i jejich sdílení,

zaznamenávajícíce, že ochrana a trvale udržitelné využívání biodiverzity posílí přátelské vztahy mezi státy a přispěje k míru pro lidstvo,

přejícíce si podpořit a doplnit stávající mezinárodní opatření na ochranu biodiverzity a trvale udržitelného využívání jejích složek a

odhodlány chránit a trvale udržitelným způsobem využívat biodiverzitu ku prospěchu současných a budoucích generací dohodly se takto:

Článek 1.

Cíle

Cíle této Úmluvy, které mají být sledovány v souladu s jejími příslušnými ustanoveními, jsou ochrana biodiverzity, trvale udržitelný způsob využívání jejích složek a spravedlivé a poctivé sdílení výhod, plynoucích z využívání genetických zdrojů včetně odpovídajícího přístupu ke genetickým zdrojům a odpovídajícího přenosu relevantních technologií, jsou brána v úvahu všechna práva na tyto zdroje a technologie, a odpovídající způsoby financování.

Článek 2.

Používání termínů

Pro účely této Úmluvy:

„**Biodiverzita**“ znamená variabilitu všech žijících organismů včetně, mezi jiným, suchozemských, mořských a jiných vodních ekosystémů a ekologických komplexů, jejichž jsou součástí, zahrnuje různorodost v rámci druhů, mezi druhy i mezi ekosystémy.

„**Biologické zdroje**“ zahrnují genetické zdroje, organismy nebo jejich části, populace nebo jakoukoli jinou biologickou složku ekosys-

témů se skutečným nebo potenciálním využitím nebo hodnotou pro lidstvo.

„**Biotechnologie**“ znamená jakoukoli technickou aplikaci, která využívá biologických systémů, živých organismů nebo jejich derivátů k produkci nebo modifikaci výrobků či procesů pro specifické použití.

„**Země původu genetických zdrojů**“ znamená zemi, která vlastní tyto genetické zdroje v podmínkách „*in situ*“.

„**Země poskytující genetické zdroje**“ znamená zemi dodávající genetické zdroje získávané ze zdrojů, „*in situ*“ včetně populací volně žijících i zdomácnělých druhů nebo získávané ze zdrojů „*ex situ*“, které mohly, ale nemusely mít původ v této zemi.

„**Domestikované nebo pěstované druhy**“ jsou druhy, u kterých byl vývojový proces ovlivněn člověkem k uspokojení jeho potřeb.

„**Ekosystém**“ znamená dynamický komplex rostlinných, živočišných a mikroorganismových společenství a jejich neživého prostředí působící ve vzájemné interakci jako funkční jednotka.

„**Ochrana ex situ**“ znamená ochranu složek biodiverzity mimo jejich přirozené prostředí.

„**Genetický materiál**“ znamená jakýkoli materiál rostlinného, živočišného, mikrobiálního nebo jiného původu obsahující funkční jednotky dědičnosti.

„**Genetické zdroje**“ znamenají genetický materiál skutečné nebo potenciální hodnoty.

„**Přirozené stanoviště (habitat)**“ znamená místo nebo typ místa, kde se organismy nebo populace přirozeně vyskytují.

„**Podmínky in situ**“ jsou podmínky, kde genetické zdroje existují v rámci ekosystémů a přirozeného prostředí, v případě zdomácnělých nebo pěstovaných druhů v prostředí, kde si vyvinuly své charakteristické vlastnosti.

„**Ochrana in situ**“ znamená ochranu ekosystémů a přirozeného prostředí včetně udržování a obnovy životaschopných populací druhů v jejich přirozeném prostředí, a v případě zdomácnělých nebo pěstovaných druhů v prostředí, kde si vyvinuly své charakteristické vlastnosti.

„**Chráněná oblast**“ znamená geograficky definované území, které je vyznačeno nebo regulováno a spravováno za účelem dosažení specifických cílů ochrany.

„**Organizace regionální hospodářské integrace**“ znamená organizaci konstituovanou suverénními státy dané oblasti, na niž její členské státy převedly kompetence týkající se záležitostí v působnosti této Úmluvy, a která byla řádně zmocněna, v souladu se svými vnitřními postupy, k podpisu, ratifikaci, přijetí, schválení této Úmluvy nebo přistoupení k ní.

„**Trvale udržitelné využívání**“ znamená využívání složek biodiverzity takovým způsobem a v takovém rozsahu, který nevede k dlouhodobému poklesu biodiverzity, čímž se udržuje její schopnost uspokojovat potřeby a naděje současným a budoucím generacím.

„**Technologie**“ zahrnuje biotechnologii.

Článek 3. Princip

Státy mají v souladu s Chartou Spojených národů a principy mezinárodního práva suverénní právo využívat své vlastní zdroje, v rámci vlastní ekologické politiky mají odpovědnost zajistit, aby aktivity v rámci jejich působnosti nebo dohledu nezpůsobily škody životnímu prostředí jiných států nebo území za hranicemi národní působnosti.

Článek 4. Rozsah působnosti

S přihlédnutím na práva jiných států, a kromě výjimek výslovně uvedených v této Úmluvě, ustanovení této Úmluvy platí ve vztahu ke každé smluvní straně:

- v případě složek biodiverzity na území v rámci její národní působnosti a
- v případě procesů a aktivit prováděných v rámci její působnosti nebo pod jejím dohledem na území její národní působnosti nebo za

hranicemi národní působnosti, a to bez ohledu na to, kde se projeví jejich účinky.

Článek 5. Spolupráce

Každá smluvní strana bude, podle možnosti a účelnosti, spolupracovat s ostatními smluvními stranami - přímo, nebo kde to bude vhodné prostřednictvím kompetentních mezinárodních organizací - v záležitostech týkajících se území mimo dosah národní působnosti a v ostatních záležitostech vzájemného zájmu ve sféře ochrany a trvale udržitelného využívání biodiverzity.

Článek 6. Obecná opatření v zájmu ochrany a trvale udržitelného využívání

Každá smluvní strana bude v souladu se svými specifickými podmínkami a možnostmi:

- rozvíjet národní strategie, plány a programy pro ochranu a trvale udržitelné využívání biodiverzity, nebo pro tento účel upravovat stávající strategie, plány a programy, které by měly odrážet, mezi jiným, opatření stanovená v této Úmluvě a vztahující se na dotčenou smluvní stranu a
- integrovat, jak to bude možné a vhodné, ochranu a trvale udržitelné využívání biodiverzity do příslušných oborových nebo mezioborových plánů, programů a opatření.

Článek 7. Identifikace a monitorování

Každá smluvní strana, jak to bude možné a vhodné, zvláště pro účely článků 8. až 10.

- Určí složky biodiverzity důležité pro její ochranu a trvale udržitelné využívání s ohledem na indikativní seznam kategorií uvedený v Příloze I.
- Bude monitorovat prostřednictvím odběru vzorků a jiných technik složky biodiverzity identifikované podle výše uvedeného pododstavce (a), přičemž bude věnovat zvláštní pozornost těm, které vyžadují naléhavá ochranná opatření a těm, které poskytují největší potenciál pro trvale udržitelné využití.
- Určí procesy a kategorie činností, které mají nebo by mohly mít významné nepříznivé vlivy na ochranu a trvale udržitelné využívání biodiverzity, a bude monitorovat jejich účinky prostřednictvím odběru vzorků a jiných technik a
- bude udržovat a organizovat jakýmkoli způsobem údaje získané identifikační a monitorovací činností podle výše uvedených pododstavců (a), (b) a (c).

Článek 8. Ochrana „in situ“

Každá smluvní strana, pokud to bude možné a vhodné:

- Vytvoří systém chráněných území nebo území, kde je třeba přijmout zvláštní opatření k ochraně biologické různorodosti.
- Vypracuje, kde je to nezbytné, směrnice pro výběr, ustavení a správu chráněných území, kde je třeba přijmout zvláštní opatření k ochraně biodiverzity.
- Bude regulovat nebo spravovat biologické zdroje významné pro ochranu biodiverzity, ať již uvnitř nebo mimo chráněná území, se záměrem zajistit jejich ochranu a trvale udržitelné využívání.
- Bude podporovat ochranu ekosystémů a přirozených stanovišť a udržování životaschopných populací druhů v jejich přirozeném prostředí.
- Bude podporovat ekologicky vhodný a trvale udržitelný rozvoj v oblastech přílehlých k chráněným územím s výhledem rozšíření ochrany na tyto oblasti.

- (f) Bude rehabilitovat a obnovovat degradované ekosystémy a podporovat obnovu ohrožených druhů, mezi jiným prostřednictvím tvorby a realizace plánů nebo jiných přístupů.
- (g) Vytvoří nebo bude udržovat prostředky k regulaci, zvládání a kontrole rizik spojených s využíváním a zaváděním modifikovaných živých organismů jako produktů biotechnologií, které by mohly mít nepříznivé ekologické dopady na ochranu a trvale udržitelné využívání biodiverzity, přičemž budou rovněž brána v úvahu rizika pro lidské zdraví.
- (h) Nebude zavádět, bude kontrolovat nebo vyhubí ty cizí druhy, které ohrožují ekosystémy, přirozená stanoviště nebo druhy.
- (i) Vynasnaží se zajistit podmínky potřebné pro kompatibilitu stávajícího s využíváním biodiverzity, její ochranou a trvale udržitelným využíváním jejích složek.
- (j) V mezích své národní legislativy bude respektovat, chránit a udržovat poznatky, inovace a postupy domorodých a místních společenství ztělesňujících tradiční životní styl vhodný pro ochranu a trvale udržitelné užívání biodiverzity, bude podporovat jejich širší využívání se souhlasem a zapojením nositelů takových poznatků, inovací a postupů, a zasadí se o spravedlivé sdílení prospěchu vyplývajícího z využívání takových poznatků, inovací a postupů.
- (k) Vytvoří nebo bude udržovat nezbytné právní normy nebo jiná regulativní opatření na ochranu ohrožených druhů a populací.
- (l) Tam, kde byl zjištěn závažný nepříznivý účinek na biodiverzitu podle článku 7, bude regulovat nebo řídit příslušné procesy a kategorie činností a
- (m) bude spolupracovat při zajišťování finanční a jiné podpory pro ochranu „in situ“, tak jak je pojata ve výše uvedených pododstavcích (a) až (l), zvláště pro rozvojové země.

Článek 9. Ochrana „ex situ“

Každá smluvní strana, nakolik je to možné a vhodné, a převážně pro účely doplnění opatření „in situ“:

- (a) Přijme opatření na ochranu složek biodiverzity „ex situ“, především v zemi původu takových složek.
- (b) Vytvoří a bude udržovat zařízení na ochranu a výzkum rostlin, zvířat a mikroorganismů „ex situ“, především v zemi původu genetických zdrojů.
- (c) Přijme opatření pro obnovu a rehabilitaci ohrožených druhů a pro jejich znovuzavedení na jejich přirozená stanoviště za odpovídajících podmínek.
- (d) Bude regulovat a řídit získávání biologických zdrojů z přirozených stanovišť pro účely ochrany „ex situ“ tak, aby nedošlo k ohrožení ekosystémů a populací druhů „in situ“, kromě případů, kde jsou potřebná dočasná opatření „ex situ“ podle pododstavce (c), a
- (e) bude spolupracovat při zajišťování finanční a jiné podpory ochrany „ex situ“, uvedené shora v pododstavcích (a) až (d), a při zakládání a udržování zařízení pro ochranu „ex situ“ v rozvojových zemích.

Článek 10. Trvale udržitelné užívání složek biologické různorodosti

Každá smluvní strana, nakolik je to možné a vhodné:

- (a) Bude integrovat zájmy ochrany a trvale udržitelného využívání biologických zdrojů do rozhodovacích procesů na národní úrovni.
- (b) Přijme opatření, týkající se užití biologických zdrojů, která by minimalizovala nepříznivé dopady na biodiverzitu, nebo by umožnila se jim vyhnout.
- (c) Bude chránit a stimulovat vřité způsoby využívání biologických zdrojů v souladu s tradičními kulturními postupy, které jsou slučitelné s požadavky ochrany nebo trvalé udržitelnosti.
- (d) Bude podporovat místní obyvatelstvo v tvorbě a realizaci nápravných opatření v degradovaných oblastech, kde byla biodiverzita snížena a

- (e) bude stimulovat spolupráci mezi vládními úřady a soukromým sektorem v rozvíjení metod trvale udržitelného využívání biologických zdrojů.

Článek 11. Motivační opatření

Každá smluvní strana, nakolik je to možné a vhodné, přijme ekonomicky a společensky přijatelná opatření, která budou působit jako motivace pro ochranu a trvale udržitelné užívání složek biodiverzity.

Článek 12. Výzkum a výchova

Smluvní strany, berouce v úvahu zvláštní potřeby rozvojových zemí, budou:

- (a) Vytvářet a udržovat programy pro vědecké a technické vzdělávání a výchovu se zaměřením na ochranu a trvale udržitelné využívání biodiverzity a jejích složek; budou zajišťovat podporu takového vzdělávání a výchovy pro zvláštní potřeby rozvojových zemí.
- (b) Podporovat a stimulovat výzkum, který přispívá k ochraně a trvale udržitelnému využívání biodiverzity, zvláště v rozvojových zemích, mezi jiným v souladu s rozhodnutími Konference smluvních stran přijatými na základě doporučení Pomocného poradního orgánu pro vědu, techniku a technologii a
- (c) při dodržování ustanovení článku 16., 18. a 20. poskytovat podporu a spolupracovat při využívání vědeckých poznatků v rámci výzkumu biodiverzity a při rozvoji metod ochrany a trvale udržitelného užívání biologických zdrojů.

Článek 13. Vzdělávání a uvědomění

Smluvní strany:

- (a) Budou podporovat a stimulovat porozumění pro význam ochrany biodiverzity a pro potřebná opatření s tím související, budou také propagovat ochranu biodiverzity prostřednictvím sdělovacích prostředků a podporovat zařazení těchto otázek do vzdělávacích programů a
- (b) budou spolupracovat odpovídajícím způsobem s ostatními státy a mezinárodními organizacemi při tvorbě programů vzdělávání a veřejné osvěty, s ohledem na ochranu a trvale udržitelné využívání biodiverzity.

Článek 14. Hodnocení vlivů a minimalizace nepříznivých vlivů

1. Každá smluvní strana, nakolik je to možné a vhodné:

- (a) Učiní potřebné kroky k vyžádání hodnocení vlivu na životní prostředí u projektů, které navrhuje, a u kterých je pravděpodobnost závažných nepříznivých účinků na biodiverzitu, s ohledem na možné předejít nebo na minimalizaci takových účinků, kde je to vhodné, umožní účast veřejnosti v takových postupech.
- (b) Bude zavádět vhodná opatření k zajištění toho, že ekologické důsledky jejich programů a opatření, u kterých lze předpokládat závažné nepříznivé dopady na biologickou různorodost, budou řádně brány v úvahu.
- (c) Bude na základě reciprocity podporovat oznamování, výměnu informací a konzultace týkající se takových činností v rámci její působnosti nebo dohledu, u kterých existuje pravděpodobnost závažného nepříznivého vlivu na biodiverzitu ostatních států nebo oblastí za hranicemi národní působnosti, za tímto účelem bude stimulovat uzavírání odpovídajících dvojstranných, regionálních nebo mnohostranných dohod.
- (d) V případě, že v dosahu její působnosti nebo oblasti kontroly vznikne bezprostřední nebo vážné nebezpečí pro biodiverzitu v dosahu

- působnosti jiných států nebo na území mimo meze národní působnosti, vyrozumí neprodleně potenciálně postižené státy o takovém nebezpečí či poškození a bude iniciovat akci k zamezení nebo minimalizaci takového nebezpečí či poškození a
- (e) bude podporovat na národní úrovni přijetí takových nouzových opatření, která by reagovala na aktivity nebo události, ať už způsobené přirozeně nebo jinak, představující vážné a bezprostřední ohrožení biodiverzity; bude stimulovat mezinárodní spolupráci při doplnění takových národních úsilí a tam, kde je to vhodné a dohodnuté státy nebo dotčenými regionálními hospodářskými organizacemi, napomůže vytvoření společných plánů pro případ nepředvídaných událostí.
2. Konference smluvních stran prozkoumá na základě studií, které budou zpracovány, otázky zodpovědnosti a náhrady škod, včetně kompenzace za poškození biodiverzity a její obnovy, kromě případů, kdy taková odpovědnost je čistě vnitřní záležitostí.

Článek 15.

Přístup ke genetickým zdrojům

1. Při uznání suverénního práva států na jejich přírodní zdroje pravomoc stanovit přístup ke genetickým zdrojům spočívá na národních vládách a podléhá národní legislativě.
2. Každá smluvní strana vyvine úsilí k vytvoření podmínek pro usnadnění přístupu ke genetickým zdrojům a jejich ekologicky vhodné využití jinými smluvními stranami a nebude ukládat omezení, která by byla v rozporu s cíli této Úmluvy.
3. Pro účely této Úmluvy jsou genetickými zdroji poskytovanými smluvní stranou ve smyslu tohoto článku a článku 16. a 19., pouze ty zdroje, které jsou poskytnuty smluvními stranami jako zeměmi původu takových zdrojů, nebo jinými stranami, které si opatřily genetické zdroje v souladu s touto Úmluvou.
4. Přístup tam, kde je zaručen, musí být založen na vzájemně schválených podmínkách a podle ustanovení tohoto článku.
5. Přístup ke genetickým zdrojům musí podléhat předchozímu kvalifikovanému souhlasu smluvní strany poskytující takové zdroje, pokud není touto stranou stanoveno jinak.
6. Každá smluvní strana vynaloží úsilí k rozvinutí a provádění vědeckého výzkumu založeného na genetických zdrojích poskytnutých jinými smluvními stranami, s plnou účastí těchto stran, pokud možno v zemi původu genetických zdrojů.
7. Každá smluvní strana podnikne vhodná legislativní, administrativní a politická opatření v souladu s články 16. a 19. a, kde je to nezbytné, prostřednictvím finančního mechanismu vytvořeného články 20. a 21., s cílem spravedlivého a rovnoprávného sdílení výsledků výzkumu a vývoje, a prospěchu vyplývajícího z komerčního a jiného využití genetických zdrojů, se smluvní stranou poskytující takové zdroje. Takové sdílení se musí dít na základě vzájemně schválených podmínek.

Článek 16.

Převod technologie a přístup k ní

1. Každá smluvní strana, uznávajíc, že technologie zahrnuje biotechnologii a že jak přístup k technologii, tak její převod mezi smluvními stranami jsou podstatnými prvky pro dosažení cílů této Úmluvy, zavazuje se v souladu s ustanoveními tohoto článku poskytnout anebo usnadnit přístup ostatním smluvním stranám k technologiím nebo převod technologií, které souvisejí s ochranou a trvale udržitelným využíváním biodiverzity, nebo využívají genetické zdroje a nezpůsobují vážnější poškození životního prostředí.
2. Přístup k technologiím a jejich převod, ve smyslu odstavce 1., do rozvojových zemí bude zajištěn anebo usnadněn za spravedlivých a maximálně výhodných podmínek včetně koncesí nebo preferenčních podmínek na základě vzájemné dohody, a kde je to nezbytné, v souladu s finančními mechanismy stanovenými v článcích 20. a 21. V případě technologie podléhající patentovým nebo jiným vlastnickým právním bude takový přístup a převod zajištěn za podmínek, které respektují odpovídající a účinnou ochranu práv

týkajících se duševního vlastnictví a jsou s ní v souladu. Použití tohoto odstavce musí být konsistentní s odstavci 3, 4 a 5.

3. Každá smluvní strana podnikne přiměřená legislativní, administrativní nebo politická opatření s cílem zajistit za vzájemně dohodnutých podmínek smluvním stranám a zvláště pokud jde o rozvojové země poskytující genetické zdroje, přístup k technologiím a převod technologií k využívání těchto zdrojů včetně technologií chráněných patenty a jinými právy týkajícími se duševního vlastnictví, kde je to nezbytné, učiní tak prostřednictvím ustanovení článků 20. a 21., v souladu s mezinárodním právem a v souladu s odstavci 4 a 5.
4. Každá smluvní strana podnikne přiměřená legislativní, administrativní nebo politická opatření s cílem, aby soukromý sektor usnadnil přístup k technologiím, jejich společný vývoj a převod ve smyslu odstavce 1., a to ve prospěch jak vládních institucí, tak soukromného sektoru rozvojových zemí, v tomto směru bude dodržovat závazky obsažené v odstavcích 1, 2 a 3.
5. Smluvní strany, uznávajíc, že patenty a jiná práva týkající se duševního vlastnictví mohou mít vliv na realizaci této Úmluvy, budou spolupracovat v tomto smyslu v rámci národní legislativy a mezinárodního práva, aby zajistily, že taková práva tuto Úmluvu podporují a nejdou proti jejím cílům.

Článek 17.

Výměna informací

1. Smluvní strany usnadní výměnu informací vztahujících se k ochraně a trvale udržitelnému využívání biodiverzity ze všech veřejně přístupných zdrojů, berouce do úvahy zvláštní potřeby rozvojových zemí.
2. Taková výměna informací musí obsahovat výměnu výsledků technického, vědeckého a socio-ekonomického výzkumu stejně jako informací o vzdělávacích a výzkumných programech, speciálních znalostí, domorodých a tradičních vědomostí jako takových i v kombinaci s technologiemi uvedenými v článku 16., odstavec 1. Zahrnuje také, tam kde je to proveditelné, návratnost informací.

Článek 18.

Technická a vědecká spolupráce

1. Smluvní strany budou podporovat nezbytnou mezinárodní technickou a vědeckou spolupráci na poli ochrany a trvale udržitelného využívání biodiverzity prostřednictvím vhodných mezinárodních a národních institucí.
2. Smluvní strany budou podporovat mezinárodní technickou a vědeckou spolupráci s ostatními smluvními stranami, zvláště rozvojovými zeměmi, při zavádění této Úmluvy do praxe, mezi jiným prostřednictvím tvorby a zavádění opatření na národní úrovni. Při podpoře takové spolupráce musí být věnována zvláštní pozornost tvorbě a posilování schopností národů prostřednictvím rozvoje lidských zdrojů a budováním institucí.
3. Konference stran na svém prvním zasedání určí, jak vytvořit mechanismus mezinárodní výměny (clearing-house) na podporu a usnadnění technické a vědecké spolupráce.
4. Smluvní strany budou při naplňování cílů této Úmluvy a v souladu s národní legislativou a politikou stimulovat a vytvářet metody spolupráce pro rozvoj a využití technologií, včetně domorodých a tradičních technologií. Za tímto účelem budou smluvní strany rovněž rozvíjet spolupráci při školení a výměně odborníků.
5. Smluvní strany budou na základě vzájemné dohody podporovat vytváření společných výzkumných programů a společných podniků pro rozvoj technologií odpovídajících cílům této Úmluvy.

Článek 19.

Zacházení s biotechnologiemi a rozdělení přínosu, který z nich plyne

1. Každá smluvní strana podnikne příslušná legislativní, administrativní nebo politická opatření, která umožní účinnou účast

v biotechnologickém výzkumu pro ty země, a zvláště pro rozvojové země, které poskytují genetické zdroje pro takový výzkum - pokud možno přímo v zemi, odkud tyto zdroje pocházejí.

2. Každá smluvní strana podnikne všechna proveditelná opatření na podporu a urychlení přenosného přístupu smluvních stran, zvláště rozvojových zemí, za rovnocenných a spravedlivých podmínek k výsledkům a přínosům využívání biotechnologií založených na genetických zdrojích poskytnutých těmito smluvními stranami. Takový přístup musí být založen na vzájemně dohodnutých podmínkách.
3. Strany uváží potřebu a modalitu protokolu, který stanoví příslušné postupy, včetně - a na předním místě - dohody o poskytování včasných informací týkajících se bezpečného převodu, zacházení a využití jakéhokoli modifikovaného živého organismu vzniklého pomocí biotechnologií, který by mohl mít nepříznivý účinek na ochranu a trvale udržitelné využívání biodiverzity.
4. Každá smluvní strana bude, přímo nebo dotázáním jakékoli fyzické nebo právnické osoby v okruhu působnosti zabývající se organismy zmíněnými v odstavci 3., poskytovat jakékoli dostupné informace o užívacích a bezpečnostních předpisech požadovaných touto smluvní stranou při zacházení s takovými organismy, poskytne také jakékoli dostupné informace o potenciálním nepříznivém dopadu příslušných specifikovaných organismů týkajících se smluvních stran, kde mají být tyto organismy zavedeny.

Článek 20. Finanční zdroje

1. Každá smluvní strana se zavazuje poskytnout, v souladu se svými možnostmi, finanční podporu a stimulaci pro ty činnosti na národní úrovni, které jsou zaměřeny k dosažení cílů této Úmluvy a jsou v souladu s jejími národními plány, prioritami a programy.
2. Strany patřící k rozvinutým zemím poskytnou nové a dodatečné finanční zdroje, aby umožnily stranám v rozvojových zemích plně pokrýt odsouhlasené zvýšené náklady při zavádění opatření, kterými naplní závazky této Úmluvy, a mít prospěch z jejich ustanovení. Tyto náklady jsou dohodnuty mezi stranou patřící k rozvojovým zemím a institucionální strukturou uvedenou v článku 21., v souladu s politikou, strategií, programovými prioritami a kritérii výběru a s indikativním seznamem zvýšených nákladů tak, jak je určí Konference stran. Jiné strany včetně zemí procházejících procesem přechodu na tržní ekonomiku, mohou dobrovolně převzít povinnosti stran patřících k rozvinutým zemím. Pro účel tohoto článku sestaví Konference stran na svém prvním zasedání seznam stran patřících k rozvinutým zemím. Konference stran bude pravidelně posuzovat a případně doplňovat tento seznam. Příspěvky od ostatních zemí a zdroje poskytované na dobrovolném základě budou také stimulovány. Realizace těchto závazků vezme v úvahu potřebu odpovídajícího, předvídatelného a včasného toku prostředků a význam rozdělení zátěže mezi přispívajícími stranami zahrnutými v seznamu.
3. Strany patřící k rozvinutým zemím mohou také zajistit, a rozvojové země použít, finanční zdroje spojené s uplatňováním této Úmluvy prostřednictvím dvoustranných, regionálních a jiných mnohostranných kanálů.
4. Rozsah, ve kterém strany patřící k rozvojovým zemím účinně splní své závazky podle této Úmluvy, bude záviset na efektivním uplatňování závazků z této Úmluvy stranami z rozvinutých zemí ve vztahu k finančním zdrojům a převodu technologií a bude plně odrážet skutečnost, že hospodářský a sociální rozvoj a odstranění bíd jsou prvními a převažujícími prioritami stran z rozvojových zemí.
5. Při akcích, které podnikají ohledně financování a převodu technologií, strany přihlédnou ke specifickým potřebám a zvláštnímu postavení nejméně rozvinutých zemí.
6. Smluvní strany také vezmou v úvahu zvláštní podmínky vyplývající ze závislosti na biodiverzitě, jejím rozmístění a lokalizaci u stran patřících k rozvojovým zemím, zvláště u malých ostrovních států.
7. V úvahu musí být také vzata zvláštní situace rozvojových zemí včetně těch, které jsou ekologicky nejzranitelnější, jako jsou země s aridními a semiaridními zónami, pobřežními a horskými oblastmi.

Článek 21. Finanční mechanismus

1. Pro účely této Úmluvy bude ustaven mechanismus pro poskytování finančních zdrojů stranám patřícím k rozvojovým zemím na základě grantů nebo koncesí, jeho podstatné prvky jsou popsány v tomto článku. Tento mechanismus bude fungovat v rámci Konference stran, pod jejím vedením a kontrolou. Činnost tohoto mechanismu bude prováděna na základě takové institucionální struktury, která bude dohodnuta konferencí stran na jejím prvním zasedání. Pro účely této Úmluvy určí Konference stran politiku, strategii, programové priority a kritéria výběru, týkající se přístupu k takovým zdrojům a jejich využití. Příspěvky budou takové, aby braly v úvahu potřebu předvídatelnosti, přiměřenosti a včasnosti toku finančních prostředků ve smyslu článku 20., v souladu s množstvím potřebných prostředků, které bude určeno periodicky konferencí stran, a význam rozdělení zátěže mezi přispívajícími stranami zařazenými do seznamu podle článku 20., odstavec 2. Mohou být také poskytovány dobrovolné příspěvky stranami z rozvinutých a dalších zemí, i z jiných zdrojů. Mechanismus bude působit v rámci demokratického a transparentního systému řízení.
2. Sledujíc cíle této Úmluvy, konference stran na svém prvním zasedání stanoví politiku, strategii a programové priority stejně jako detailní kritéria a směrnice výběru pro přístup a využití finančních zdrojů včetně pravidelného monitorování a hodnocení takového využití. Konference stran rozhodne o opatřeních k realizaci odstavce 1. tohoto článku po konzultaci s institucionální strukturou pověřenou provozováním finančního mechanismu.
3. Konference stran posoudí účinnost mechanismu vytvořeného podle tohoto článku včetně kritérií a směrnic, uvedených výše v odstavci 2., nejpозději do dvou let po vstoupení této Úmluvy v platnost, dále tak bude činit pravidelně. Na základě takového posouzení podnikne příslušné kroky ke zlepšení účinnosti mechanismu, pokud to bude nezbytné.
4. Smluvní strany zváží posílení stávajících finančních institucí k zajištění finančních zdrojů pro ochranu a trvale udržitelné využívání biodiverzity.

